

УДК 272/273-426:608.1

DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2022.45.7>

ЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ СУРОГАТНОГО МАТЕРИНСТВА ЗГІДНО ВЧЕННЯМ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

о. Руслан П'яста

*Івано-Франківська Академія Івана Золотоустого,
факультет гуманітарних наук, кафедра богослов'я
вул. Софрона Мудрого, 22, 76019, м. Івано-Франківськ, Україна*

У наш час людина досягнула висоти дивовижного розвитку у різних галузях науки. З кожним кроком відкривається щось нове для людства. Наприклад у сфері медицини розвиток допоміжних репродуктивних технологій, щодо вирішення проблем безпліддя, з одного боку, допомагає людині у вирішенні певних питань, а з іншого – викликає серйозні проблеми. Однією з таких проблем є сурогатне материнство, яке набирає шалених обертів у світі, стає нормою закону в тих державах, де Католицька Церква займає провідне місце серед релігій світу.

Завданням сурогатного материнства є допомогти безплідним подружжям за будь-яку ціну «мати» дитину. На перший погляд це виглядає благородною справою, але з іншої сторони – це пряме порушення Божого Закону. Бо саме при застосуванні цієї технології здається, що приходить на світ нове життя, однак скільки життів знищується тільки тому, що вони є «зайвими» і не потрібними.

Чи може і має право людина забирати життя в ненародженій особі? Кожний ембріон, згідно з навчанням Католицької Церкви, є «особою» і ніхто без винятку, окрім Бога, не має права забирати це життя. А людина забирає його тоді, коли проводить експерименти та знищує «зайві» ембріони. Тут бачимо серйозну проблему, людина бажає сама розпоряджатися життям, а це є свідченням диктату і тиранії, які закінчуються гордістю і смертю, як духовною, так і фізичною.

Таке викривлене ставлення до гідності та святості людського життя може призвести до повного занепаду моральності та втрати цінностей, за якими і визначається – хто є людина.

Проблема сурогатного материнства торкається не тільки правових аспектів, але також етичних. Основні аргументи, які наводять противники сурогатного материнства, є, як правило, аспекти перетворення дітей в товар і експлуатація жінок. Католицька Церква у своєму навчанні до вище перелічених аргументів супроти сурогатного материнства додає, що сурогатне материнство аморальним способом підриває святість шлюбу і сім'ї, суперечить гідності жінки, єдності подружжя і гідності прокреації людської особи.

Контраргументація прихильників сурогатного материнства полягає в порівнянні даної процедури з усиновленням, але при цьому отримується дитина, яка є генетично рідною хоча б для одного з бездітного подружжя. Сурогатне материнство, на думку його прихильників нічого спільного з експлуатацією жінок не має, оскільки в першу чергу виношування дитини для бездітної пари завжди пов'язане з достатньою матеріальною компенсацією. З іншого боку, сурогатна мати може отримати моральне задоволення, усвідомлюючи користь, принесену іншим людям.

Ключові слова: безпліддя, допоміжні репродуктивні технології, мораль, Католицька Церква, донор, матір, контракт, ембріон, дитина, життя, торгівля.

Постановка проблеми. Сучасна людина робить себе господарем всього, що є на Землі, включаючи і життя людини, яке народжується, або має народитися. Вона не вміє і не хоче чекати, хоче все, в тому числі і дитину, вже і сьогодні. Дитина у безплідного подружжя практично обов'язкова. Зрозуміло, що кожне неплідне подружжя тяжко страждає

і мучиться, не маючи найбільшого Божого дару – дітей, але не потрібно через це втрачати сенс життя.

Важливим феноменом, який останнім часом набуває все більшого поширення в Україні є практика сурогатного материнства. Це пов'язано з тим, що в Україні, на відміну від інших європейських держав, сурогатне материнство не заборонене законодавством.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Для визначення етичної оцінки сурогатного материнства є доцільним здійснити огляд наукових досліджень щодо даної проблематики.

Офіційні документи Церкви, які використовуються при написанні даної статті є: енцикліка «Євангелія життя» Святішого Отця Івана Павла II, що стосується вартості людського життя та його пошанування; Катехизм Української Греко-Католицької Церкви «Христос – наша Пасха», який говорить, що втручання сторонніх осіб у таїнство зачаття нового життя вже саме по собі є моральним злом. Важливий матеріал для написання цієї статті має Інструкція Конгрегації у справах Доктрини Віри «Дар життя», у якій досліджується та виявляється справжня цінність та гідність людського життя, ставлення до сурогатного материнства, а особливо наголошується на повазі до людських ембріонів.

«Хартія працівників служби охорони здоров'я» видана Папською Радою до справ душпастирства в охороні здоров'я подає рефлексію над темами, стосуються моральної поведінки в галузі медицини, особливо у сфері пренатології.

Особливо потрібно наголосити на наукових дослідження та розвідки вчених богословів моралістів, біоетиків, які в площині морального богослов'я розглядають питання сурогатного материнства у контексті десакралізації материнства та деперсоналізації ембріона. Зокрема: о. д-р І. Бойко у навчальному посібнику «Біоетика, скрипти для студентів», Терешкевич Г. – «Біоетика в системі охорони здоров'я і медичної освіти», Чернявська Наталія – «Проблеми безпліддя в сучасному суспільстві та можливі шляхи її вирішення», у виданні Комісії УГКЦ у справах душпастирства охорони здоров'я «Біоетика: посібник». Досить фаховий підручник під назвою «Біоетика» для медичних вищих навчальних закладів за редакцією єпископа Еліо Згречча, Антоніо Дж. Спаньйола, Марії Луїзи ді П'єтро, який пропонує нам сформований на основі найновіших досягнень генетики та медицини найбільш обґрунтований погляд на життя та цінність людини у її першій стадії розвитку.

Актуальність дослідження полягає в об'єктивному розумінні та ставленні до сурогатного материнства, на основі моральних цінностей та науки Католицької Церкви.

Мета статті – висвітлити морально-етичний аспект сурогатного материнства згідно вчення Католицької Церкви.

Для реалізації мети дослідження поставлені такі завдання: 1. З'ясувати суть сурогатного материнства; 2. Окреслити етичні проблеми пов'язані з сурогатним материнством; 3. Проаналізувати офіційні документи Католицької Церкви щодо сурогатного материнства; 4. Представити подружнім парам, яких торкнулася проблема безпліддя можливі розв'язки, відповідно до вчення Католицької Церкви та природного закону.

Виклад основного матеріалу.

1. Поняття сурогатного материнства. Сурогатне материнство – це одна з репродуктивних технологій, з якої випливає, що здорова жінка на основі договору після штучного запліднення виношує та народжує дитину для іншого подружжя. Зачаття відбувається в умовах спеціалізованого медичного закладу (без статевого акту), з метою чого можуть використовуватися яйцеклітини та сперматозоїди безплідної подружньої пари або донорів [3]. Феномен сурогатного материнства полягає в тому, що подружня пара, яка хоче мати власну дитину (однак з тих чи інших причин жінка не може її виносити) вдається до

одного з видів репродуктивних технологій (запліднення в пробірці – FIVET). Після цього ембріон, запліднений у пробірці, переносять в утробу так званої сурогатної матері (вона повинна мати власних дітей), яка не є генетичною матір'ю дитини, однак у багатьох випадках прив'язується до дитини в період вагітності. Відповідно до укладеного договору, який передбачає фінансову винагороду для сурогатної матері, остання зобов'язана після народження дитини віддати її батькам-замовникам

Вперше дефініцію «сурогатна матір» використали у доповіді Ради Європи у 1989 р., де термін «сурогатна» мати визначався як жінка, яка виношує і народжує дитину для іншої особи. Також вказувалося, що жінка погоджується після народження дитини передати її цій особі [12]. В закордонній і українській практиці існує досить велика кількість дефініцій щодо сурогатного материнства та сурогатної матері.

2. Етичний аналіз сурогатного материнства.

2.1. Комерціалізація дітонародження. Якими б словами про велике значення материнства не прикривалася нова технологія сурогатного материнства, вона залишається комерційною послугою, тобто послугою, яка реалізується за гроші і заради грошей. З розвитком цієї технології включається механізми ринкового регулювання за схемою гроші – товар – гроші. Під товаром розуміється набір послуг і сама дитина. У цьому процесі людське життя і сама людина стає предметом торгівлі, набуває властивості товару. Попит народжує пропозицію і пропозиція породжує попит. У цій схемі немає місця етиці, людським відносинам, цінності і неповторності життя. Є речі, які не можна продавати і купувати. Якщо суспільство переступає цю межу, то воно стає суспільством, де можна купити та продати людське життя. Вже з'явилися своєрідні «розплідники», де мами з бідних країн народжують дітей, здобуваючи собі засоби для життя. По суті, з'явилася нова форма торгівлі своїм тілом, аналогічна проституції, яка глибоко принижує гідність жінки, хоча в обох випадках все відбувається начебто добровільно. Причому ми ще не знаємо, до яких зловживань може прийти ця індустрія, для якої немає жодних моральних перешкод. У репродуктивних технологіях обертаються дуже великі гроші.

Катехизм Української Греко-Католицької Церкви «Христос – Наша Пасха» навчає: «сучасні біомедичні технології штучного запліднення залучають сторонніх осіб до зачаття дитини та її виношування (донорів статевих клітин, лікарів, сурогатних матерів). Втручання сторонніх осіб у таїнство зачаття нового життя вже саме по собі є моральним злом. Сурогатне материнство, коли жінка виношує і народжує для замовників зачату в пробірці дитину, стає справжньою зневагою до дару материнства: жінка торгує своїм материнством, а народжена дитина зводиться до предмету купівлі-продажу. Сурогатне материнство, зачаття дитини з метою її продажу після народження та інші подібні дії є тяжким гріхом проти гідності початку людського життя. Такі вчинки зневажають Бога та гідність дитини як особи, створеної на образ і подобу Божу» [10, с. 266].

Об'єктом договору купівлі-продажу є не тільки біологічна здатність до дітонародження сурогатної матері, але і сама дитина. Якби об'єктом купівлі-продажу був тільки процес виношування дитини, то призначена в договорі сума повинна була б виплачуватися сурогатній матері на самому початку вагітності в випадку «гарантії» перебування дитини в матці. Але та обставина, що частина грошей виплачується лише в кінці вагітності, після пологів, вказує на те, що такий договір має своєю кінцевою метою постачання виробленого «продукту», тобто купівлю-продаж дітей. Якщо, наприклад, дитина має дефекти розвитку, замовники можуть від неї відмовитися: навіщо тоді виплачувати всю суму за «продукт», який не задовольняє всім вимогам.

Сурогатне материнство – це реальна неспроможність виконувати обов'язки материнської любові, подружньої вірності і відповідального материнства. Це порушує гідність і право дитини бути зачатою, виношеною у лоні, приведеною на світ і вихованою своїми батьками [18, с. 349].

2.2. Десакралізація батьківства та материнства. Папа Павло VI у своїй енцикліці «Людське Життя» навчає, що «подружжя і подружня любов по своїй суті є спрямовані на зачаття і виховання нащадків. Діти, справді, є найціннішим даром для подружжя та надзвичайно сприяють благу самих батьків» [17, с. 121]. Катехизм Католицької Церкви підкреслює, що «за самою своєю природою установа подружжя і подружня любов спрямовані до народжування й виховання дітей, якими вони немов увінчуються» [9, с. 396].

Гідність передання людського життя завжди вимагає пошанування трьох фундаментальних умов: 1. збереження цілісності подружнього акту, тобто єдності між єднальним і прокреативним аспектом подружнього акту; 2. збереження природного зв'язку батьків з зачатою дитиною; 3. пошанування особистої гідності зачатої дитини [13, с. 310]. Позбавлення дитини її тілесних батьків є для неї великим особистим нещастям. Права на дитину не існує [19, с. 124].

Святе Письмо і традиційне навчання Церкви завжди бачили у багатодітних родинах знак Божого благословення і великодушності батьків [9, с. 542]. Тому зрозумілими є великі страждання подружніх пар, які виявляються неплідними. «Владико Господи, що даси мені? – запитує Авраам у Бога. – Я ходжу бездітним...» (Бут. 15,2). «Дай мені діток, а то вмру!» – сказала Рахиль до свого чоловіка Якова (Бут. 30,1) [9, с. 542]. Технічні засоби, які призводять до розмежування батьків дитини через втручання чужої подружжю особи (тобто донорство сперми або яйцеклітини, виношення плоду іншою жінкою), є надзвичайно негідними. Ці методи (штучне чи позаматкове запліднення) порушують право дитини народитися від батька та матері, її відомих і зв'язаних між собою подружжям. Вони порушують виключне право на те, щоб стати батьком і матір'ю лише за допомогою один одного [9, с. 542].

Дитина не є річчю, на яку маємо право, дитина – це дар. І це є найбільш чудовий дар для подружжя, який Бог дарує йому. Дитину не можна вважати предметом власності, до чого вело б визнання так званого «права на дитину». У цій ділянці лише дитина має істотні права: право «бути плодом специфічного акту подружньої любові своїх батьків і право бути пошанованим як особа від хвилини свого зачаття [9, с. 543].

Техніка штучного запліднення стає заміником подружнього акту у покликанні до існування нового життя. Вона роз'єднує два виміри подружнього акту, єднальний і прокреативний, деперсоналізуючи таким чином народження. Нове життя перетворюється на технічну процедуру, досконалу з наукового погляду, проте безнадійно деперсональну. Таким чином життя новій людині дають не батьки, а лікар або біолог, присутність яких при цьому акті стає не другорядною, а визначальною роллю, причому набагато важливішою, аніж присутність подружжя. Звичайно ж, у пам'яті дитини не залишиться жодного сліду про спосіб, за допомогою якого вона з'явилася. Однак через розповіді, слово батька або матері, викликане неусвідомленою ворожістю, з якою неплідний батько або неплідна мати ставляться до живого доказу своєї неспроможності зачати дитину, в ментальність дитини може закрастися думка небажаності. Розмірковуючи над своєю долею, вона може почуватися менш вартісною і буде боятися розчарувати очікування батьків, щоб не бути забракованою [8, с. 476].

Частково свою ідентичність та історію втрачає також дитина, яка приходить на світ через посередництво сурогатної матері, тобто жінки, яка «позичила» (безкоштовно чи за плату) свою матку для виношування плода і повертає дитину, яка народилася,

подружжю-замовникам. Отже, тіло сурогатної матері використовується як обмінний товар; але більш суттєво те, що вона погоджується позбавити дитину, яку виношує у своєму лоні, дуже важливої стадії її життя – пренатальної. Адже зв'язок «мати – дитина» ще на стадії пренатального життя має фундаментальне значення для формування основ ідентичності та психічного здоров'я дитини. Ми маємо небагато відомостей про це надзвичайно важливе спілкування між матір'ю та її немовлям, проте цілком очевидно, що коли дитину покидає хтось із батьків у дуже ранньому віці, це залишає глибокий відбиток на всьому її психо-фізичному житті [8, с. 481].

Неприйнятним є боротися з неплідністю заходами, образливими для гідності дитини. Неплідне подружжя наполегливо домагається за будь-яку ціну мати дитину, тому й ухвалює рішення, яке глибоко змінює особисту цінність народження. Навпаки, треба визнати право дитини бути плодом специфічного акту подружнього кохання її батьків і бути шанованою як особа від моменту свого зачаття [8, с. 481].

Святий папа Іван Павло II у своїй промові до акушерів-гінекологів: «На сторожі дару життя», навчає: «ви мусите турботливо охороняти таємничий і гідний подиву процес, який відбувається у лоні матері, процес виникнення життя, охорону його правильного розвитку і прийняття нового життя, яке приходить на світ. Отже, ви є вартовими людського життя, яке оновлює світ, несе йому через усмішку новонародженої дитини радість і надію в майбутнє» [21, с. 206].

2.3. Проблема зайвих ембріонів. «Ембріон (дав.-гр. ἔμβρυον – утробний плід, зародок) – стадія розвитку організму, починаючи зі стадії зиготи до народження чи виходу з яйцевих оболонок» [5].

Католицькі моралісти згодні між собою, що потрібно охороняти життя ембріона від моменту зачаття. Класичною доктриною Церкви стала думка, що одухотворення зародка відбувається вже в момент запліднення [14, с. 201].

Що стосується збереження життя людського ембріону при використанні техніки FIVET (запліднення в пробірці і перенесення ембріону), то тут ми натрапляємо на поважні труднощі, по крайній мірі, при застосуванні сучасних методик. При сучасній технології відбувається запліднення декількох ембріонів. Оскільки відсоток вдалої імплантації і розвитку вагітності дуже низький (1 або 2 на 10), то заради досягнення більшого успіху створюють більше ембріонів для того, щоби мати можливість повторити спробу у випадку неуспіху. Так званий «надлишок» ембріонів є етичною і юридичною проблемою: він може бути знищений, або його використовують для експериментів, або виробництва косметичних засобів, або переносять в іншу жінку (і в цьому випадку, очевидно, не відбувається гомологічного запліднення) [23].

Із 95% запліднених *in vitro* (в пробірці) ембріонів, які гинуть, певна частина знищується свідомо: одні – через непридатність для перенесення в матку чи фалопієві труби; інші спочатку зберігаються як «запасні» для подальших спроб запліднення цієї самої жінки. Як закінчиться термін зберігання у замороженому стані, їх викидають, або застосовують у експериментальних дослідженнях ліків, абортивних засобів, вакцин, онкогенних речовин тощо [8, с. 474–475].

З моральної точки зору заплановане знищення ембріонів являє собою свідоме знищення людської істоти (чи людських істот), як і штучне переривання вагітності. Така процедура, яка все частіше відбувається у багатьох лабораторіях, полягає у замороженні ембріонів. Також передбачається створення запасних ембріонів, і, таким чином, виникає їх «надлишок».

Хоча статус ембріона є предметом дискусії, за ембріоном визнається особливий статус. У будь-якому випадку зрозуміло, що коли ми маємо справу з ембріоном, то це не

частина тіла або орган, це не статеві клітини чи тканина. З чисто біологічної точки він має той же генотип, що й доросла людина, що може вирости з цієї клітини. З точки зору християнської етики, яка лежить в основі європейської цивілізації, ембріон є людиною, хоча документів, таких як паспорт, довідка або свідоцтво про народження, у нього не може бути. Тим не менш, по суті, при передачі ембріона, нехай у прихованій формі (під виглядом надання послуг), відбувається акт купівлі-продажу живої людини.

Людський ембріон не є потенційним, а реальним людським індивідумом – потенційним є його розвиток, який триває і після народження. Тому захист людського життя є основним і першочерговим обов'язком щодо всіх інших цінностей, у тому числі й цінності осягнення нових наукових знань. Те саме стосується й «надлишку» ембріонів, а також тих ембріонів, що їх неможливо перенести в матку [2, с. 123].

Отримані з пробірки людські ембріони є людьми і суб'єктами права, тому гідність і право на життя необхідно поважати з першого моменту існування. Продувати людські ембріони задля того, щоб використовувати їх як доступний «біологічний матеріал», є неморально. Святий папа Іван Павло II засудив експерименти над людським життям, які не беруть до уваги ні ідентичність, ні гідність людини. Якщо цю межу переступити, ніщо не може захистити людину від маніпуляцій та від самознищуючого божевілля [4, с. 55].

2.4. Можливі розв'язки для неплодних подружніх пар. Неможливість мати дитину є причиною глибоких страждань для подружжя. Медична наука завжди намагалася знаходити ефективні засоби лікування проблеми безпліддя. Першим рівнем вирішення проблеми неплодності є профілактика, яка направлена для запобігання тим формам неплодності, які залежать від індивідуальної або колективної поведінки (нпр. екологічний стан).

Другий рівень полягає у необхідності поставити діагноз і призначити найбільш адекватне терапевтичне, хірургічне або в разі потреби духовно-психологічне лікування. Успішним методом у лікуванні неплодності є НаПроТехнологія (Natural Procreation Technology), яка зовсім нова та ще не надто поширена в Україні. НаПроТехнологія (походить від англійських термінів, а саме: Natural – природний, Procreation – прокреація, або відтворення роду та Technology – технологія) ґрунтується на спостереженні за природними циклами жінки, допомагає лікувати безпліддя, завагітніти та використовувати крейгтонський метод. Даний метод являє собою надійний засіб як для досягнення вагітності, так і для її уникнення. Його можна використовувати для вирішення таких гінекологічних проблем у сфері репродуктивного здоров'я, як ранні викидні, патологічні кровотечі матки, рецидивні кисти яєчника, передменструальний синдром тощо. Особливістю та значною перевагою НаПроТехнології і крейгтонського методу у порівнянні з репродуктивними технологіями є той факт, що він природний та співпрацює з організмом, важливий для спостереження за здоров'ям жінки та її підтримки, істотно допомагає подружжям, у яких є труднощі із зачаттям дитини, та прийнятний з етичної точки зору Католицької Церкви [11, с. 159–164].

Третій рівень включається тоді, коли неплодність уже є фактом, який не можливо зцілити, то необхідно подружжям відкрити для себе можливість плідного життя в бездітності. Існують не лише подружжя, які не мають діточок, але і діти, які не мають батьків – діти сироти. Діти, яким бракує батьківської любові, опіки, підтримки, розуміння, виховання. І подруги які хотіли б, а не можуть мати дітей, цілком у змозі це їм запропонувати. У цьому випадку «виграють» всі: батьки, отримуючи довгоочікувану дитину, а діти – люблячих батьків [8, с. 481–482].

Висновки. Сурогатне материнство використовується як обмінний товар та позбавляє дитину властивої стадії її життя – пренатальної. Зв'язок мати – дитина на стадії пренатального життя має фундаментальне значення для формування основ ідентичності та психічного здоров'я дитини.

Позиція Католицької Церкви щодо використання сурогатного материнства є незмінною. Вона чітко стоїть на сторожі Божого Закону і виразно заявляє, що кожній людині без винятку належить право бути зачатого у властиво людський спосіб в подружжі, що гарантує кожному можливість пізнання власних батьків та історії свого природного людського походження. Церкві можуть закинути, що вона немилосердна і не розуміє болю подругів, які хочуть мати дитину. Це не є правдою, оскільки Церква є доброю матір'ю, яка розуміє страждання своїх дітей, та засуджуючи сурогатне материнство, вона також є відважною Матір'ю, яка не закриває перед нами правду і лагідно пригадує, що хоча бажання дитини – це природна справа, однак батьки не мають «права» на дитину як на річ. Таке право суперечило б гідності дитини, бо вона не є «чимось», що можна набути за будь-яку ціну. Вона є дарунком нашого люблячого Творця.

Список використаної літератури

1. Безшлюбне співжиття: Причини наслідки Позиція Церкви. Вісник Інституту родин і подружнього життя № 6. Львів: УКУ, 2011. 172 с.
2. Бойко І. Біоетика: Скрипти для студентів. Львів: УКУ, 2008. 180 с.
3. Вустенко В. Сурогатне материнство: правовий та морально-етичний аспекти. URL: http://www.mif-ua.com/archive/article_print/4100
4. Екологічне вчення Церкви. Івано-Франківськ, 2006. 100 с.
5. Ембріон. URL: <http://uk.wikipedia.org/wiki/Ембріон>.
6. Життя у Христі: Моральна катехиза. Львів: УКУ, 2004. 180 с.
7. Закарпаття: Дитина «на замовлення». URL: <http://zakarpattia.net.ua/News/55324-Zakarpattia-Dytyyna-na-zamovlennia>
8. Згречче Е. Спаньйола А. Дж., П'єтро М.П. ді. та інші. Біоетика. (переклад з італійської Шовкун В.): Підручник для медичних вищих навчальних закладів. Львів: Видавництво ЛОБФ «Медицина і право», 2007. 674 с.
9. Катехизм Католицької Церкви. Синод Української Греко-Католицької Церкви. Львів: 2002. 774 с.
10. Катехизм Української Греко-Католицької Церкви: Христос – наша Пасха. Львів: Свічадо, 2011. 336 с.
11. Комісія УГКЦ у справах душпастирства охорони здоров'я. Біоетика: Посібник. Львів: Друкарські куншти. 2016. 288 с.
12. Коренга Ю. Аналіз основних понять сурогатного материнства. URL: <http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/Chaau/2012-2/12kyvpsm.pdf>.
13. Кука О. Плідність – дар і завдання: Навчальний посібник з методу розпізнавання плідності. Львів: Колесо, 2007. 352 с.
14. Обер Ж-М. Моральне богослов'я. Львів: Стрім, 1997. 296 с.
15. На межі життя і смерті. Вісник Інституту Родини і Подружнього життя №2. Львів: ЛБА, 2001. 128 с.
16. Рамон Л. Біоетика для кожного. Львів: Свічадо, 2007. 176 с.
17. Павло VI. Енцикліка *Humane vitae* (Людське життя). *Документи Католицької Церкви про шлюб та сім'ю. Від Лева XIII до Венедикта XVI*. Колесо, 2008. С. 115–137.
18. Священна Конгрегація у справах віровчення: *Donum vitae* (Дар життя). *Документи Католицької Церкви про шлюб та сім'ю. Від Лева XIII до Венедикта XVI*. Колесо, 2008. С. 331–366.

19. Статевість людини. *Вісник Інституту Родини і Подружнього життя*. Львів: УКУ, 2002. №3. 168 с.
20. Терешкевич Г. Т. Основи біоетики та біобезпеки: підручник / Галина Терешкевич Тернопіль: ТДМУ, 2014. 400 с.
22. Харгія працівників охорони здоров'я. *Папська рада до справ душпастирства в охороні здоров'я*. Львів: ЛОБФ «Медицина і право», 2010. 112 с.
23. Що вчить Церква про штучне запліднення? URL: <http://www.livingrosary.org.ua/answer/items/id--scho-vchit-cerkva-pro-shtuchnezaplidnennja-40natalja41.html>

GLORY TO JESUS CHRIST. TOPIC: ETHICAL PROBLEMS OF SURROGATE MOTHERHOOD ACCORDING TO THE TEACHINGS OF THE CATHOLIC CHURCH

Ruslan Piasta

*Ivano-Frankivsk Academy Ivana Zolotoustoho,
Faculty of Humanities, Department of Theology
Sofron Mudry str., 22, 76019, Ivano-Frankivsk, Ukraine*

Nowadays people have reached the height of amazing development in various fields of science. Something new is opened for the mankind in every step. For example, on the one hand the development of assisted reproductive technologies in the field of medicine, that deal with infertility problems, helps a person to solve certain issues and on the other hand it causes serious problems. One of these problems is surrogacy, which is rapidly gaining momentum in the world, becoming the norm of the law in those countries where the Catholic Church has a leading place among world religions.

The task of surrogate motherhood is to help infertile couples to "have" a child at any cost. At first glance, this looks like a noble cause, but on the other hand, it is a direct violation of the God's Law. When this technology is applied, it seems that a new life is born, but how many lives are destroyed just because they are "extra" and not needed.

Can and does a person have the right to take the life of an unborn person? According to the teaching of the Catholic Church, every embryo is "a human being" and no one without exception, but God, has the right to take that life. However, people take it when they carry out experiments and destroy "extra" embryos. Here we see a serious problem, that a person wants to manage his own life, and this is the evidence of dictation and tyranny, which ends in pride and death, both spiritual and physical.

Such distorted attitude to the dignity and sanctity of human life can lead to the complete moral decline and the loss of values that determine who a person is.

The problem of surrogacy affects not only legal aspects, but also ethical ones. The main arguments given by opponents of surrogate motherhood are, as a rule, the aspects of turning children into commodities and the exploitation of women. The Catholic Church adds in its teachings to the above-listed arguments against surrogate motherhood that surrogacy undermines the sanctity of marriage and the family in an immoral way, contradicts the dignity of a woman, the unity of a spouse and the dignity of procreation of a human being.

The counterargument of supporters of surrogate motherhood is to compare this procedure with adoption, but at the same time a child is obtained who is genetically related to at least one of the childless spouses. According to its supporters, surrogacy has nothing to do with the exploitation of women, since, first of all, bearing a child for a childless couple is always associated with sufficient material compensation. On the other hand, a surrogate mother can gain moral satisfaction by realizing the benefit brought to other people.

Key words: infertility, assisted reproductive technologies, morality, Catholic Church, donor, mother, contract, embryo, child, life, trade.